

Ειδικές προδιαγραφές για τη διατήρηση και την έκθεση των εικόνων

I. Gabrielides

Conservator of Works of Art

Πολύ συχνά χρειάζεται να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα έκθεσης εξαιρετικά ευαίσθητων έργων, όπως οι εικόνες, εξασφαλίζοντας συγχρόνως τις συνθήκες για την καταλληλότερη διατήρησή τους. Το πρόβλημα γίνεται πιο σύνθετο όταν πρόκειται για εικόνες που χρησιμοποιούνται ως αντικείμενα λατρείας και φυλάσσονται σε εκκλησίες ή μοναστήρια.

Σε αυτές τις περιπτώσεις είναι λοιπόν αναγκαίο να χρησιμοποιείται η υψηλή τεχνολογία που συνδυάζεται με μέτρα ασφαλείας κατά των διαρρήξεων και των πράξεων βανδαλισμού.

Ένα πρόσφατο παράδειγμα αυτού του είδους προδιαγραφών είναι η περίπτωση της μεγάλης βυζαντινής εικόνας της «Παναγίας της Ελεούσας και της Ειρήνης» του 6^{ου} αιώνα μ.Χ. που βρίσκεται στη Βασιλική της S. Maria in Trastevere στη Ρώμη. Η επιστημονική έρευνα έγινε από το Κεντρικό Ινστιτούτο Αναστύλωσης της Ρώμης σε συνεργασία με την ιταλική εταιρία Gorrion. Αυτή η πολύτιμη και σεβαστή εικόνα τοποθετήθηκε πάνω από το βωμό σε μια ειδική θήκη με ελεγχόμενο κλιματισμό, επαπτόμενη στον τοίχο. Η θήκη αποτελείται από ένα σύνθετο μηχανισμό που επιτρέπει την μετακίνησή της στο επίπεδο του δαπέδου για τις ανάγκες της ρωμαιοκαθολικής παραδοσιακής λειτουργίας που λαμβάνει χώρα κάθε χρόνο στα μέσα Νοεμβρίου.

Η ιδιαίτερη αυτή θήκη είναι έτσι διαμορφωμένη, ώστε να επιτρέπει επίσης ενδεχόμενες επεμβάσεις προληπτικής συντήρησης, χωρίς να χρειάζεται να μετακινείται το έργο από την συσκευασία που το προστατεύει.

Μια άλλη δυνατή λύση, για εικόνες μικρότερου μεγέθους, είναι η δημιουργία προθηκών που εμπεριέχουν το έργο σε ξύλινο υπόστρωμα, αλλά που παραμένουν «αόρατες» στον επισκέπτη. Αυτό το σύστημα χρησιμοποιήθηκε και σε έργα πάνω σε καμβά, όπως στην περίπτωση του «Επιτάφιου Θρήνου» του Αντρέα Μαντένια.